

ÉLELETÜNK

XXXIV. évf. 9. szám (34. Jg. Nr. 9)

Az európai magyar katolikusok lapja

2002. szeptember

CSERHÁTI FERENC

A SZÜZ NEVE MÁRIA VOLT

Mária neve napja csak helyenként (Közép-Európa) rendelkezik komolyabb jelentőséggel (templombúcsú). A hivatalos egyházi naptár szerint csak tetzés szerinti emléknap. A vallásos hagyomány azonban őzi emlékét és még sokfelé találkozunk vele. Alkalmadtán érdemes megemlékezni róla.

A régiek, így Krisztus korában is, a neveknek komoly jelentőséget tulajdonítottak. Meggyőződéssel vallották, hogy „Nomen est omen” - a név jósel, előjel, intő jel, sorsmeghatározó szerencsekívánat. Mária neve héberül: Mirjam, amelynek mintegy hatvanféle jelentést tulajdonítanak a kutatók. Jézus idejében a „Marjam” formát használták, amely az arám „mara” (úr) szóból eredeztetve úrnőt jelent. A rabbik a „marar” szóból származtatják és a „keserűség” fogalmával fordítják. A görög szenta-

tyáknál főleg három értelmezés szerepel: úrnő, megvilágosító, illetve tengernek mirhája. Szent Jeromos „a tenger csillagá”-nak mondja. De sokszor fordítják „az Isten kedvence, kedves leánya” és „a szépséges” kifejezésekkel is. A Szentírásban az első közismert asszony, aki a Mirjam nevet viselte, Mózes testvére és Áron nővere: Mirjam prófétanő volt.

Napjainkban a név inkább a személyek megkülönböztetésére szolgál. Csak a védőszent tudatos kiválasztása esetén akar kívánságot, oltalmat, szerencsét kifejezni. Csak nagyon tudatos névválasztáskor fordul elő, hogy a név egyben életprogramot jelent a védőszent példája szerint.

Szűz Mária szent nevének ünnepe először Spanyolországban kezdtek ünnepelni a 16. században, de csak Bécs felszabadulása - 1683. szeptember 12. - után, Boldog XI. Ince pápa intézkedésére válik egyetemessé az egyházban mint hálaadó ünnep a török veszedelemtől való megszabadulásért, azon a Mária születésének évfordulóját követő, verőfényes őszi vasárnapon, amikor Sobieski János, lengyel király vezetésével, elkezdődött a császári csapatok sorsdöntő győzelme. A császári udvar már előbb Passauba menekült, ahol I. Lipót egész családjával naponta buzgóan imádkozott a passauai „Segítő Szűzanya” (Mariahilf) kegyképe előtt és kérte a Szent Szűz segítségét. Ez a kép azóta is nagy tiszteletnek örvend. Németországban mintegy 500 helyen tisztelik a Segítő Szűzanyát, Mariahilfben pedig, Passau felett, a török hadijelvények ma is emlékeztetnek az egykori eseményekre.

Az Evangélium kijelentése: „a szűz neve Mária volt” valóban megalapozza Szűz Mária szent nevének ünnepeit, de abban mégis sokkal többről van szó: hírül adja Jézusnak, az Isten Fiának, a mi Megváltónknak szüztől való születését. A rendkívüli bibliai történet első sorban Jézus Krisztus isteni eredetét, küldetését hivatott megvilágítani, a világ világszágát hirdeti, amely „a sötétségben világít” és amely fényével bera-gyogja Jézus hitre mindig készséges édesanyját és mindazokat, akik hittel állnak elébe: „akik hisznek nevében” és befogadják őt. „Am akik befogadták, azoknak hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek”, mert Istenből születtek. Szűz Mária szent nevének ünnepe ezért a minden veszedelmektől való megszabadulásunk reményének

és megváltásunk beteljesedésének ünnepe. Mária szent neve a Krisztus-hívők számára így, akárcsak egykor, most és mindenkor a keresztény reménység jele, amely ékesen hirdeti, hogy megmen-tő Istenünknl oltalmat, segítséget, üdvösséget nyerünk.

Gyönyörűen írja Szent Bernát egyik beszédében: „A szűz neve Mária. Szóljunk valamit erről a névről is, amelyet a tenger csillagának szoktak fordítani, és ami nagyon illik a Szűzanyára... Ő az a nagyszerű és kiváló csillag, amely magasba emelkedett életünk nagy és hatalmas tengere fölött, hogy ott ragyogjon erényekkel, és világoskodjék jó példájával...”

Aki Máriára tekint, annak hamarosan észre kell vennie karján az Isten Fiát, a világ világszágát, amelytől egész édesanyjai és embertársi lénye is csillagként ragyog. Csak Máriának ezen Isten Fiához fűződő legbensőségesebb kapcsolata miatt érthetjük meg igazán Szent Bernát ma is megfontolandó szavait: „Ha

a kísértések szele ér, ha a gyötrelmek szirtjei között hajózol, nézd a csillagot, hívd Máriát. Ha a kevelység, a hatalomvágy, a mellőzés vagy hiú vetelkedés hullámai között hanykolódsz, nézd a csillagot, hívd Máriát. Ha a harag, a kapzsiság vagy a test vágyai fenyegetik lelked hajóját, nézd Máriát...”

„Veszélyben, szükségben, kétség-idben gondolj Máriára, hívd Máriát. Ne távozzék ajkadról, ne távozzék szívedből, és hogy közbenjáró imáját elnyerhesd, ne szűnj meg példáját követni. Ha őt követed, nem fogsz eltévedni; ha őt kéred, nem fogsz kétségbeesni; ha rá gondolsz, nem térsz rossz útra; ha ő fogja kezeted, nem fogsz elbukni; ha ő védelmez, nincs mitől félned; ha ő vezet, nem fogsz elfáradni; ha ő kegyes hozzád, célba érsz...” □

Ó Mária drága név,
Téged óhajít szíva, Mária!
Ha megzendül fülemben,
Vidámság két szívemben, Mária!
A buzgó szív, mely hozzád hív
Téged kíván dicsérsni,
Szerelmedben elégni, Mária!

Buzgósággal vigadván,
Lelkem téged óhajtván, Mária!
Gerjed tiszteletedre,
Szent Fiadnak kedvére, Mária!
Mert kegyelmet nem kereshet
S nem találhat, dicsérsni,
Kinek Anyja te voltál, Mária!

Egyházi népének

IMASZÁNDÉKOK

Szeptemberre

1.

Imádkozzunk, hogy a katolikus iskolákban nevelődő tanulók erős és bölcs nevelőkre találjanak, akik segítenek nekik növekedni a hitben és az egészséges életfelfogásban.

Évszázadok óta az iskola feladatai közé tartozott a tanítás mellett a nevelés. Nemcsak a rendre, a jó ízlésre, viselkedésre, etikára, azaz az erkölcsi rend ismeretére, annak elsajátítására és megtartására kellett a tanulókat tanítani.

Mert mindezeknek egyszerre volt alapja, összetartója és koronája a keresztény világnézetre épített jellemnevelés, amellyel együtt haladt, erősödött a keresztény személyiség fejlődése is. Az élet gyakorta kemény harc, sok nehézséggel, megaláztatással jár, erős önfegyelmekkel lehet csupán károsnak maradni Istenhez, családjunkhoz, célkitűzéseinkhez, munkánkhoz és a reánk bízottakhoz.

Miért van szükség erős nevelőkre? Erőseknek kell lenniük személyiségükben: tapasztalatokkal, élményekkel, erkölcsi ismeretekkel, jellembeli szilárdsággal edzve letisztultan és világosan kell önmagukból az értékeket és az értékeset a rájuk bízottakkal ismertetni vagy spontán közölni velük. Gyermekek, fiatalok megérzik, ki szól meggyőződéssel - akár egyszerű szavakkal is - és ki mond közhelyeket vagy (politikai) szövegeket.

Az utóbbi évtizedek - 1989-ig - tanárainak nem volt szabad a jellemeket keresztényen formálni, így tettek (a 60-as évek végéig) börtönbüntetést vontak maguk után. Azután pártmegrovást, degradálást...

Különféle „izmusok” szerint - hiterlizmus, szocializmus, maoizmus stb., körülkötött burkolatlan szabadelvűek (liberálisok), a szexuális szabadság kiélésének hirdetése (homofil vagy heterofil módon) gátolták a személyiség fejlődését. Úgy mondták: Isten nem létezik, az egyházak népbuhtók voltak, ezért az izmusok a kereszténységet elvetették. Helyébe ők akarták az új „szocialista embertípust” kinevelni. Ehelyett az izmusok porba hulltak, az új szocialista ember a hatalom, előnyök, a pénz megszerzése, mások börtönbe juttatásáig jutott.

Isten viszont maradt, de maradt a keresztény személyiség építésének súlyos feladata magunk és a ránk bízottak számára. A nevelők bölcsessége részben emberi ismeretek és tapasztalatok feldolgozása folytán jön létre, részben pedig a Szentlélek sugalmazásával jut osztályrészünkhöz - amit gyakran nem is észlelünk, de itt van. Csúpn mindketem - emberi közlelem és isteni vezetés garantálhatja, hogy a ránk bízottaknak mélyreható értéket adhatunk át.

2.

A Szentlélek segítse az Egyház és az egyházi közösségek fáradozásait által a két Koreát, hogy megtalálják kiengesztelődésük mély indítékait.

A „gyűlölet évtizedei” már mindkét Koreában gyűlöletessé váltak az emberek lelke mélyén. A megszakás is behatárolt, gátol. A parancsolt gyűlölet sokak lelkében megsokkoltá vált. A beidegződött félelem is érződik még. De hogyan tovább? Itt a Szentlélek kegyelmének évtizedes munkájára lesz szükség. Imádkozzunk értük!

Fejős Ottó

SZAMÁRTÖVIS

Lilabóbítás útszéli gyom,
Árokipart árva éke,
Talpig fegyverbe öltözöl,
Pedig lelked csupa béke.
Neved gúnyolva mondja: szamár!
S gyűlölvé mondja: tövis!
Pedig te csak élni akarsz, ha hazád
Mostoha is.

Porban s napban sorvadva virulsz
Torzonborz vértettedben;
Sok kín szerezte neked e jó
Páncélt a sebek ellen!
Ne bántsi! - jajdul fel a kéz, amely
Megbántott - Jaj, ne bántsi!
(Ő bánt, és bűnös, ugye, te vagy,
Szegény bogács?)

Nekem szép vagy, dacos virág,
Sivatag utak éke;
Hol az élet mást megöl, te megállsz
Talpig fegyverben a béke;
És mintha tudnál valamit,
Barátságatlan, bús virág,
Amit nem tudnak, csak sasok
És katonák.

Mozdulatlan katona vagy:
Befeled ő, őre magadnak!
Órt állsz és szárnyas gyermekeid
A messze jövőbe szaladnak;
És állsz még, állsz még akkor is,
Mikor az ősz maró
Esőiben megrothad a rét
És jön a hó.

Mint múzeumban holt lovagot
Páncélja idéz kevélyen,
Szuronyos csontvázad úgy zörög
December jég szelében;
De mint holt őr, helyeden maradsz
Egész az új tavaszig,
Melynek, a nyár halálakor,
Üzentél valamit.

Szabó Lőrinc (1900-1957)

